

Ποιος φοβάται **το πράσινο** **γυρουνάκι** και την **ιδιωτική ασφάλιση** στο συνταξιοδοτικό;

Γράφει ο
ΛΑΜΠΡΟΣ
ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΣ

Το «μπλε» το χρώμα των ανοικτών οριζόντων, επέλεξαν στην InsuranceEurope για μία έκδοση με τίτλο «A Blueprint for Pensions» με την οποία επιχειρούν να αλλιάξουν την γκρίζα εικόνα που έχει διαμορφωθεί για τις προοπτικές των δημόσιων συνταξιοδοτικών σχημάτων σε όλη την Ευρώπη

Όσοι νομίζουν ότι το συνταξιοδοτικό είναι ένα ελληνικό και ειδικότερα δημοσιονομικό πρόβλημα, σχετίζεται δηλαδή με την οικονομική κρίση, μάλλον κάνουν λάθος. Το συνταξιοδοτικό είναι πρωτίστως ένα ευρωπαϊκό πρόβλημα. Το προσωνόμιο που συνοδεύει την Ευρώπη ως «Γηραιά Ήπειρος» έχει αποκτήσει τα τελευταία χρόνια κυριολεκτική σημασία.

Η Ευρώπη γερνάει και το ζήτημα ενός βιώσιμου και επαρκούς συνταξιοδοτικού συστήματος αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο μίας επιτυχημένης κοινωνίας και οικονομίας. Ο αριθμός των ατόμων ηλικίας 65 και άνω σε σχέση με αυτόν μεταξύ των ηλικιών 15-64 αναμένεται να διπλασιαστεί μεταξύ 2013-2060 (Πηγή: Ageing Report 2015, Ευρωπαϊκή Επιτροπή). Έχοντας αυτό ως δεδομένο, τα περισσότερα ευρωπαϊκά κράτη έχουν προχωρήσει στην αναμόρφωση των συνταξιοδοτικών τους συστημάτων.

Ωστόσο αυτό δεν είναι αρκετό. Σύμφωνα με τις συστάσεις του Οργανισμού για την Οικονομική Συνεργασία και Ανάπτυξη (OECD) το Δεκέμβριο 2016, οι πολίτες θα πρέπει να εισφέρουν περισσότερα και για μεγαλύτερη περίοδο προκειμένου να αυξη-

σουν το εισόδημά τους κατά την περίοδο της συνταξιοδότησης.

Η Insurance Europe αποφάσισε να προχωρήσει στην έκδοση του "A Blueprint for Pensions" προκειμένου να καταστήσει την έκδοση αυτή εργαλείο για την άσκηση lobbying στο θέμα των συντάξεων τόσο σε ευρωπαϊκό επίπεδο όσο και σε εθνικό επίπεδο.

Η έκδοση «Pensions Blueprint» παρουσιάστηκε επίσημα στην εκδήλωση της Insurance Europe με τίτλο «Save4ourFuture», στις 9 Φεβρουαρίου. Στην εκδήλωση αυτή συμμετείχαν ως ομιλητές οι ακόλουθοι: Edward Scicluna, Υπουργός Οικονομικών, Μάητα, Πρόεδρος Ecofin, Martin Merlin, Διευθυντής DG FISMA, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Gabriel Bernardino, Πρόεδρος EIOPA, Guillaume Prache, Διευθύνων Σύμβουλος της οργάνωσης καταναλωτών Better Finance, Nicholas Jeanmart, Head of Personal Insurance, General Insurance and Macroeconomics, Olav Jones, Deputy Director General/Director, Economics and Finance, Insurance Europe. Την χώρα μας και ειδικότερα την Ένωση Ασφαλιστικών Εταιρειών Ελλάδος (ΕΑΕΕ) στην εκδήλωση αυτή εκπροσώπησε η κα Μαργαρίτα Αντωνάκη, Γενική Διευθύντρια.

Απευθυνθήκαμε στην κα. Αντωνάκη, για να μας μεταφέρει το κλίμα από τη συγκεκριμένη εκδήλωση. Από όσα συζητήσαμε με την κα. Αντωνάκη προκύπτουν τρία σημαντικά συμπεράσματα τόσο από τις εισηγήσεις των ομιλητών όσο και τις ερωτήσεις ή τοποθετήσεις των συμμετεχόντων στην εκδήλωση.

Το πρώτο είναι ότι προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα συνταξιοδοτικά προβλήματα, είτε πρόκειται για δημόσιο είτε για ιδιωτικό σύστημα θα πρέπει να αυξηθεί η τάση για συνταξιοδοτική αποτα-

Η κα Μαργαρίτα Αντωνάκη

μίευση. Οι δημογραφικές εξελίξεις επιτάσσουν κάτι τέτοιο. Οι άνθρωποι ζουν όλο και περισσότερο και συνεπώς το ποσό που διατίθεται για συντάξεις θα πρέπει να αυξηθεί. Αρά και η αποταμίευση επίσης.

Το δεύτερο συμπέρασμα είναι ότι πρέπει να ενισχυθεί η «οικονομική εκπαίδευση (financial education). Ο μέσος πολίτης γνωρίζει πολύ λίγα για τα συνταξιοδοτικά συστήματα, πως λειτουργούν, τα προβλήματα τους τις προοπτικές τους. Πιστεύει ότι οι περικοπές στις συντάξεις είναι κυρίως «αντιπαικές» πολιτικές επιλογές και όχι από δημογραφικές ή άλλες αρνητικές εξελίξεις. Χαρακτηριστική είναι

η επωδός πλήρως τόσο πολλή όταν εργαζόμουν» ενώ ποτέ δεν έχει υπολογίσει κάποιος αν όσα έδωσε επαρκούν για να πάρει σύνταξη.

Το τρίτο συμπέρασμα που ενδιαφέρει και λίγο περισσότερο τους ασφαλιστές είναι ότι μάλλον στην Ευρώπη θα πρέπει να αρχίσουν να σκέφτονται και συγκεκριμένους τρόπους προώθησης της ιδιωτικής ασφάλισης, που ενδεχομένως θα περιλαμβάνουν και ορισμένα στοιχεία υποχρεωτικότητας στην λύση του συνταξιοδοτικού προβλήματος. Πρόκειται για αρχικές σκέψεις, αλλά ήδη οι πρώτες διατυπώσεις έγιναν και από τα πλέον επίσημα χείλη.

Σήμερα στις περισσότερες χώρες της ΕΕ υπάρχει μία συμμετοχή της ιδιωτικής ασφάλισης (προαιρετική) στον τρίτο πυλώνα ή μέσω ομαδικών συμβολαίων σε επιχειρησιακό επίπεδο στον δεύτερο πυλώνα ανάλογα με το σύστημα της κάθε χώρας. Δεν πρόκειται όμως για μία συστηματική και ομοιόμορφη θεσμική συμμετοχή σε όλες τις χώρες. Στην εκδήλωση σημειώθηκε ότι σταδιακά αυτό θα πρέπει να αλλιάξει στο μέλλον. Μια πρώτη προσπάθεια μιας πιο ενιαίας αντιμετώπισης του όλου θέματος είναι η

δημιουργία ενός πανευρωπαϊκού ασφαλιστικού συνταξιοδοτικού προϊόντος (Pan-European Personal Pension product –PEPP) που επεξεργάζεται η ΕΙΟΠΑ.

Είναι προφανές ότι το τελευταίο συμπέρασμα ακούγεται «πολύ προχωρημένο» τουλάχιστον για την χώρα μας όπου οι περισσότεροι πολιτικοί στα λόγια εξυμνούν την ιδιωτική ασφάλιση στην πράξη όμως υπολογίζουν το «πολιτικό κόστος» όπως συνηθίζουν να αποκαλούν την ατομία τους.

Σε κάθε περίπτωση στην έκδοση Pensions Blueprint, η Insurance Europe παρουσιάζει το όραμά της για τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις για το συνταξιοδοτικό ζήτημα. Ξεκινώντας, παρουσιάζει το ρόλο των ασφαλιστών στο συνταξιοδοτικό σύστημα των τριών πυλώνων για την αντιμετώπιση του συνταξιοδοτικού ζητήματος και συστήνει λύσεις στους διαμορφωτές της κοινής γνώμης έτσι ώστε οι πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης να αποταμιεύουν επαρκώς και με σωστό τρόπο για τη σύνταξή τους. Επιπλέον οι προτάσεις της Insurance Europe αφορούν και στη συζήτηση που διεξάγεται σε ευρωπαϊκό επίπεδο για τη διαμόρφωση πανευρωπαϊκού συνταξιοδοτικού προϊόντος (pan-European Pensions Product) τονίζοντας τον υποστηρικτικό ρόλο ενός τέτοιου προϊόντος σε κάθε εθνική προσπάθεια για τη μείωση του συνταξιοδοτικού ελλείμματος καθώς και στην ενεργοποίηση των μακροχρόνιων επενδύσεων.

Οι προτάσεις της Insurance Europe κινούνται γύρω από τρεις άξονες:

1. Αποταμιεύω αρκετά

- Ευαισθητοποίηση των καταναλωτών από τους διαμορφωτές κοινής γνώμης για την έννοια της αποταμίευσης καθώς παρατηρείται έλλειψη κουλτούρας των πολιτών για το θέμα αυτό. Η Insurance Europe παραθέτει παραδείγματα πρωτοβουλιών ασφαλιστικών ενώσεων σχετικά με την ευαισθητοποίηση των πολιτών για την έννοια της αποταμίευσης.

Παράδειγμα της Δανέζικης Ασφαλιστικής Ένωσης: ενημερωτικό εργαλείο στην ιστοσελίδα της Δανέζικης Ασφαλι-

στικής Ένωσης που παρέχει πληροφορίες σχετικά με τα συνταξιοδοτικά δικαιώματα των πολιτών.

- Ενθάρρυνση των πολιτών για τη συμμετοχή τους σε σχήματα επικουρικών συντάξεων.
- Εξασφάλιση κατάλληλου φορολογικού περιβάλλοντος κυρίως μέσω φορολογικών κινήτρων.

2. Αποταμιεύω καλά

- Στο έντυπο αυτό παρουσιάζεται ο ρόλος των ασφαλιστών ως ενός από τους κύριους παρόχους επαγγελματικών και ιδιωτικών συνταξιοδοτικών προγραμμάτων. Οι ασφαλιστές αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του συνταξιοδοτικού συστήματος των τριών πυλώνων.
- Προτείνεται ενημέρωση των καταναλωτών από τους διαμορφωτές κοινής γνώμης για την ανάγκη σωστών επενδύσεων και κυρίως για την ανάγκη διαφοροποιήσεων στις συνθέσεις αυτών.
- Οι νομοθετικές ρυθμίσεις θα πρέπει να διευκολύνουν τους ασφαλιστές να κάνουν μακροπρόθεσμες επενδύσεις (χωρίς να είναι ακριβές για αυτούς- Solvency II) προκειμένου να υποστηρίξουν τη διάθεση των συνταξιοδοτικών τους προϊόντων.

3. Αποταμιεύω σοφά

Κρίνεται απαραίτητη η χρηματοοικονομική εκπαίδευση των πολιτών από τους διαμορφωτές κοινής γνώμης τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο έτσι ώστε οι τελευταίοι να είναι σωστά ενημερωμένοι και να λαμβάνουν αποφάσεις με βάση τις ανάγκες τους κατά την επιλογή των συνταξιοδοτικών προγραμμάτων. Επίσης, θα πρέπει να τονίζεται με κάθε ευκαιρία η διαφορά των συνταξιοδοτικών προγραμμάτων από τα επενδυτικά προϊόντα.

Παράδειγμα επιτυχημένης πρωτοβουλίας των ασφαλιστών στο πλαίσιο της χρηματοοικονομικής εκπαίδευσης των πολιτών είναι το ενημερωτικό εργαλείο της Γερμανικής Ασφαλιστικής Ένωσης που είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα της και παρέχει γενικές πληροφορίες στους καταναλωτές για την κοινωνική και ιδιωτική ασφάλιση. Επίσης η Νορβηγική Ασφαλιστική Ένωση διεξάγει χρηματοοικονομικά εκπαιδευτικά προγράμματα (συμπεριλαμβανομένων των συντάξεων) σε μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

